

Кушніренко Олександр

аспірант

Національний університет біоресурсів

та природокористування України

м. Київ

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У СФЕРІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРОВИРОБНИЦТВА: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Система оподаткування аграрного сектору України характеризується частими змінами та доповненнями до нормативно-правових актів податкового законодавства, що істотно ускладнює діяльність сільськогосподарських товаровиробників. Прийняття Податкового кодексу хоч і принесло позитивні зрушення, однак остаточно не вирішило порушеної проблеми. В зв'язку з цим, та враховуючи сучасні трансформаційні перетворення сільськогосподарського товаровиробництва, а також обраний Україною напрямок інтеграції у Європейське співтовариство, постала необхідність реформування національної системи прибуткового оподаткування та її адаптації до вимог міжнародних правил економічних відносин.

Однією з особливостей системи прямого оподаткування зарубіжних країн в галузі сільського господарства є те, що вона представлена двома групами платежів, відмінних за своєю природою – прибутковими та ресурсно-майновими податками.

Як зазначають українські дослідники Тулуш Л. та Малініна Н., традиційно, при побудові механізмів прибуткового оподаткування, доходи розмежовуються на корпоративні і особисті, в результаті чого сформовано два податкових інструмента – корпоративний податок (податок на прибуток) та податок на доходи фізичних осіб (прибутковий податок з громадян) [1].

Корпоративний податок в галузі сільського господарства розвинутих країн сплачують великотоварні підприємства (кооперативи) та окремі фермери, однак їх кількість обмежена, оскільки у більшості країн виробництво сільськогосподарської продукції здійснюється сімейними фермерами, невеликими за обсягами отриманого доходу та площами угідь.

За таких умов, та з врахуванням стрімкого розвитку агробізнесу гостро постало питання створення ефективного податкового механізму, який би відзначився не лише стабільністю та оптимізацією податкового навантаження, але й відповідністю податкового інструментарію тенденціям економічного розвитку, що склались на міжнародному рівні.

В деяких країнах (Грузія, Латвія, Норвегія, Японія, Великобританія,

Формування системи і механізмів обліково-аудиторського та аналітичного забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств реального сектору економіки України

Китай, США та ін.) ставки корпоративного податку не є пільговими для сільськогосподарських товаровиробників. Так, в Китаї для підприємств всіх форм власності і господарювання сплата прибуткового податку проводиться за ставкою 33%. Для фермерів США також не передбачено пільгової ставки прибуткового податку, однак вони мають ряд інших пільг при його сплаті – зменшення бази оподаткування (вирахування з загальної суми доходів, отриманих від продажу землі, будівель, споруд), сплата податку з середнього доходу, розрахованого за три останні роки та ін. Окрім того, в США встановлений неоподатковуваний мінімум для юридичних осіб (50 тис. дол.), який зменшує базу оподаткування.

При цьому, ставки корпоративного податку диференційовані в залежності від розмірів підприємства і рівнів рентабельності. Так, у Великобританії вони коливаються в межах від 5 до 40%, в Італії – від 12% до 62%, у Нідерландах – від 16% до 72%. У США податковим законодавством передбачається два типи корпорацій: *Type C* і *Type S*. Із них статус *S* має більш пільговий характер [2]. Залежно від розміру доходу, що підлягає оподаткуванню прибутковим податком, останній визначається за таблицею чи окремою шкалою ставок. Так, якщо оподатковуваний прибуток фермера складає від 50 до 75 тис. дол., то сума податку яка підлягає сплаті складе 7500 дол. до якої необхідно додати ще 25% з суми, що перевищує 50 тис. дол. [2]. Податковим періодом є рік. Але сплата здійснюється чотири рази на рік. У цьому разі застосовуються оціночні платежі. Суть їх полягає в тому, що підприємство попередньо оцінює можливі річні доходи, витрати та пільги і визначає мінімальну суму платежу. Ця сума сплачується до бюджету рівними частинами до 12 квітня, 12 червня і 12 грудня поточного року. Після закінчення року здійснюється кінцевий розрахунок з бюджетом згідно з поданою декларацією. Якщо за розрахунком згідно з декларацією сума податку є більшою, ніж оціночні платежі, то платник здійснює доплати. Якщо ж навпаки, то проводиться або повернення зайво сплачених сум, або зарахування в рахунок майбутніх періодів [4]. Таку практику можна запровадити і в Україні з метою зменшення документообігу та навантаження на платників податку.

В більшості країн для підприємств галузі сільського господарства передбачено пільги при оподаткуванні прибутку. Так, в Азербайджані та Польщі не підлягають оподаткуванню доходи, отримані від сільськогосподарської діяльності; в Білорусі для підприємств АПК, що одержують прибуток від виробничо-технічного обслуговування застосовується пільгова ставка – 10% (загальна – 30%), а сільгоспідприємства, що реалізують власно вироблену продукцію рослинництва, тваринництва, рибальства та бджільництва звільняються від сплати податку на прибуток; в Киргизстані від сплати податку на прибуток звільняються підприємства для яких земля є основним засобом

СЕКЦІЯ 2

Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

виробництва та єдиним джерелом доходу; в Канаді є можливість сплачувати податок з усередненого прибутку за п'ять років та застосовувати пільгову ставку 12% (загальна — 29%), яка передбачена для суб'єктів малого підприємництва та фермерських господарств; на Кубі для сільгосппідприємств встановлена пільгова ставка оподаткування прибутку (0,5 від загальної), у Франції і Німеччині передбачено низку знижок і пільг, що дозволяє знизити фактично сплачувану суму податку до 17%, в Нідерландах - до 21,4% і т.д. [1].

В Україні Податковим кодексом (ст. 155) також передбачено особливі умови оподаткування виробників сільськогосподарської продукції - сплату податку на прибуток за підсумками звітного податкового року, який визначений для сільгоспвиробників з 1.07 - 30.06, та зменшення суми нарахованого податку на прибуток на суму податку на землю, що використовується в сільськогосподарському виробничому обороті [4].

Отже, досвід запровадження податкових механізмів у сільському господарстві зарубіжних країн орієнтує на встановлення певних тенденцій, в основу яких покладено застосування диференційованого підходу до суб'єктного складу платників податків; встановлення неоподаткованого мінімуму при оподаткуванні доходів від сільськогосподарської діяльності; збереження спрощеної системи оподаткування для дрібних типів агроформувань, але засади її побудови повинні бути змінені з рентних на прибуткові. Запровадження викладених пропозиції сприятиме рівномірному розподілу податкового тиску на сільгосптоваровиробників, адаптації податкової системи України до вимог міжнародних правил економічних відносин.

Список використаних джерел

1. Тулуш Л. Особливості формування системи прямого оподаткування аграрного сектору в розвинутих країнах [Електронний ресурс] / Л.Тулуш, Н. Малініна // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2012. – Вип. 1 (6). – С. 124-134. – Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2012>
2. Андрущенко В.Л. Податкові системи зарубіжних держав: Навч. посіб. / Андрущенко В.Л., Варналій З.С., Прокопенко І.А., Тучак Т.В. – К.: Кондор-Видавництво, 2012. – 222 с.
3. Дорош Н.І. Податкова система України і розвинутих зарубіжних країн (Порівняльний аналіз) // Фінанси України. – 2008. - № 6. – с.75-82;
4. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010р., № 2755-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua

